

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 2Svk/17/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0923100226
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: prof. JUDr. Juraj Vačok
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:0923100226.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte v právnej veci žalobcu: B. B., trvale bytom G. XXX, XXX XX. G., narodený: XX. F. XXXX, proti žalovanému: Obec Torysa, so sídlom Torysa 28, 082 76 Torysa, IČO: 00 327 883, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného proti uzneseniu Správneho súdu v Košiciach č. k. 1S/14/2023-63 v spojení s opravným uznesením č. k. 1S/14/2023-67, takto

rozhodol:

Uznesenie Správneho súdu v Košiciach č. k. 1S/14/2023-63 v spojení s opravným uznesením č. k. 1S/14/2023-67 sa v časti týkajúcej sa výroku o nároku na náhradu trov konania zrušuje a vec sa vracia Správnemu súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

I.

1. Riaditeľ Základnej školy s materskou školou Torysa (ďalej len „prvostupňový orgán“) rozhodnutím č. TO-2023/059-ZSMS-03 z 23. marca 2023 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) neprijal dieťa žalobcu na základné vzdelávanie, a to z dôvodu, že Základná škola v Obci Torysa nie je spádovou školou pre dieťa žalobcu. Rozhodol tak podľa § 5 ods. 3 písm. a) zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení (ďalej len „zákon o štátnej správe v školstve“) v nadväznosti na § 60 ods. 1 až 3 školského zákona v účinnom znení (ďalej len „školský zákon“).

2. Žalovaný rozhodnutím č. TOR-2023/473-Obc z 18. mája 2023 (ďalej len „rozhodnutie žalovaného“) odvolanie žalobcu zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Rozhodnutie odôvodnil tým, že dieťa má trvalý pobyt v obci B. I. O., ktorá má zriadenú základnú školu a nemá podpísanú dohodu o spoločnom školskom obvode základnej školy s obcou Torysa. Obec Torysa nie je ani susednou obcou obce Pečovská Nová Ves, a preto prvostupňový orgán rozhodol správne, keď žalobcovu dieťa neprijal a uzavrel, že Základná škola v Obci Torysa nie je spádovou školou pre dieťa žalobcu.

3. Rozhodnutím prvostupňového orgánu č. 10-2024/064-ZSSMS/1 zo 4. marca 2024 (ďalej len „rozhodnutie o prestupe“) bolo dieťa žalobcu prijaté prestupom na základné vzdelávanie na Základnú školu s materskou školou Torysa.

II.

4. Proti rozhodnutiu žalovaného podal žalobca správnu žalobu, ktorou žiadal prvostupňové rozhodnutie aj rozhodnutie žalovaného zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

5. Žalobca doručil 28. marca 2024 Správnemu súdu v Košiciach (ďalej len „správny súd“) späťvzatie správnej žaloby, v ktorej uviedol, že berie podanú žalobu v celom rozsahu späť, nakoľko rozhodnutím o prestupe bolo dieťa žalobcu prijaté prestupom na základné vzdelávanie na Základnú školu s materskou školou Torysa. Žalobca, keďže došlo k odstráneniu ním namietaného protiprávneho stavu, zbral žalobu späť, ale trval na náhrade trov konania. Mal za to, že správnu žalobu podal dôvodne, čo potvrdzuje fakt, že dieťa následne bolo prijaté na vzdelávanie.

6. Správny súd uznesením č. k. 1S/14/2023-63 v spojení s opravným uznesením č. k. 1S/14/2023-67 (ďalej len „uznesenie správneho súdu“) rozhodol tak, že konanie podľa § 99 písm. a) Správneho súdneho poriadku v účinnom znení (ďalej len „SSP“) zastavil a žalobcovi podľa § 171 ods. 1 SSP priznal náhradu trov konania. Dôvodil, že zastavenie konania procesne zaviniť žalovaný vydaním rozhodnutia o prestupe.

III.

7. Žalovaný napadol uznesenie správneho súdu kasačnou sťažnosťou z 8. júna 2024 pre nesprávne právne posúdenie veci (§ 440 ods. 1 písm. g) SSP). Tvrdil, že žalovaný od počiatku považoval správnu žalobu za nedôvodnú a prvostupňové rozhodnutie za zákonné a vecne správne. Žalovaný ako odvolací orgán nemal vedomosť o postupe prvostupňového orgánu ani o vydaní rozhodnutia o prestupe. Žalovaný poukázal na skutočnosť, že rozhodnutie o prestupe nie je rozhodnutím žalovaného, preto nemožno tvrdiť, že žalovaný procesne zaviniť zastavenie konania vydaním rozhodnutia o prestupe. Z uvedeného dôvodu nemožno podľa žalovaného pričítať mu zavinenie za zastavenie konania a späťvzatie žaloby. Na záver poukázal na skutočnosť, že prijatie dieťaťa na vzdelávanie nijako nesúviselo so správnu žalobou. Navrhol preto, aby správny súd zrušil uznesenie správneho súdu v časti výroku o trovách a vec vrátil na ďalšie konanie s vyjadreným právnym názorom, aby správny súd priznal náhradu trov konania žalovanému.

8. Ku kasačnej sťažnosti sa vyjadril žalobca podaním z 22. júna 2024 tak, že s uznesením správneho súdu sa v plnom rozsahu stotožňuje a zo skutkového stavu veci je zrejmé, že žalobca zastavenie konania procesne nezaviniť a trovy konania boli preto priznané správne. Dodal, že žalovaný je zriaďovateľom Základnej školy s materskou školou Torysa, a teda mal o postupe prvostupňového orgánu vedieť. Kasačnú sťažnosť navrhol žalobca zamietnuť ako nedôvodnú a priznať žalobcovi náhradu trov konania.

IV.

9. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v postavení kasačného súdu (ďalej len „kasačný súd“) preskúmal uznesenie správneho súdu. Jeho príslušnosť pre toto konanie a rozhodnutie je daná v § 11 písm. h) SSP.

10. So zreteľom na § 439 ods. 1, § 442, § 443 ods. 1 SSP kasačný súd skonštatoval, že podaná kasačná sťažnosť smeruje proti uzneseniu, voči ktorému je prípustná, bola podaná oprávnenou osobou a včas. Žalobca je podľa § 4 ods. 2 písm. p) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v účinnom znení od súdneho poplatku za podanú kasačnú sťažnosť oslobodený.

11. Po preskúmaní veci kasačný súd dospel k záverom, ktoré deklaroval vo výroku svojho uznesenia. Bližšie tieto závery odôvodňuje v nasledovnom texte.

12. V posudzovanej veci je zrejmé, že žalobca podal správnu žalobu voči rozhodnutiu žalovaného, potvrdzujúcim prvostupňové rozhodnutie o neprijatí žiaka na základné vzdelávanie, pričom správnu žalobu zobral späť potom, ako prvostupňový orgán vydal rozhodnutie o prestupe. Žalobca sa zároveň domáhal priznania nároku na náhradu trov konania, ktorý mu správny súd priznal. Právny záver o priznaní nároku na náhradu trov konania napadol žalovaný kasačnou sťažnosťou, pričom tvrdil, že nárok na náhradu trov konania nemal byť žalobcovi priznaný. S názorom žalovaného sa kasačný súd v plnom rozsahu stotožnil, preto uznesenie správneho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

13. Podľa § 170 písm. b) SSP: žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ak konanie bolo zastavené. Zároveň platí výnimka z uvedeného pravidla, ustanovená v § 171 ods. 1 SSP: ak účastník konania procesne zaviniť ... zastavenie konania, správny súd prizná trovy konania ostatným účastníkom konania. Aplikujúc uvedené ustanovenie na prejednávany prípad, v ktorom žalobca zobral správnu žalobu späť, teda procesne zaviniť zastavenie konania, je nutné dospieť k záveru, že žalobcovi nárok na náhradu trov konania neprináleží.

14. Kasačný súd si je vedomý, že na základe citovaných ustanovení možno priznať náhradu trov v situácii, kedy k späťvzatiu žaloby došlo v nadväznosti na procesný postup žalovaného, ktorý po podaní správnej žaloby vyhovel žalobcovi už pred vydaním rozhodnutia o správnej žalobe, ako tomu bolo napríklad vo veci rozhodnutej uznesením sp. zn. 2Sfk/34/2023 z 21. augusta 2024: pokiaľ žalovaný v priebehu konania pred správnym súdom oznámi žalobcovi prostredníctvom oficiálneho listu, aby žalobca považoval žalobou napádaný akt za bezpredmetný, je v rozpore s princípom hospodárnosti konania (čl. 17 Civilného sporového poriadku v účinnom znení v spojení s § 5 ods. 1 SSP), aby žalobca pre priznanie trov právneho zastúpenia bol nútený pokračovať v konaní a trval na žalobe voči opatreniu, ktoré reálne v danom čase na základe vyhlásenia žalovaného už nespôsobovalo žiadne právne účinky.

15. V tu prejednávanej veci však nejde o situáciu totožnú ani obdobnú situácii opísanej vyššie, nakoľko k späťvzatiu správnej žaloby nedošlo zapríčinením žalovaného. Zároveň nemožno dospieť ani k záveru, že k späťvzatiu správnej žaloby došlo zapríčinením prvostupňového orgánu, či v dôsledku „odstránenia namietaného protiprávneho stavu“ prvostupňovým orgánom tak, ako tvrdil žalobca. Prvostupňový orgán rozhodnutie o prestupe vydal v konaní odlišnom od konania o prijatí žiaka na vzdelávanie, v ktorom došlo k vydaniu prvostupňového rozhodnutia.

16. Napadnuté prvostupňové rozhodnutie bolo vydané podľa § 5 ods. 3 písm. a) zákona o štátnej správe v školstve v nadväznosti na § 60 ods. 1, ods. 2 a § 20 ods. 2 školského zákona. Teda v konaní o prijatí dieťaťa na vzdelávanie, iniciovanom žalobcovou prihláškou na vzdelávanie podľa § 20 ods. 2 školského zákona: zákonný zástupca dieťaťa je povinný prihlásiť dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole (ďalej len „zápis“). Prihláška na vzdelávanie v základnej škole sa podáva na formulári podľa vzoru schváleného a zverejneného ministerstvom školstva. ... V súlade s § 60 ods. 1 školského zákona: na základné vzdelávanie sa prijíma dieťa, ktoré splnilo podmienky podľa § 19 a o ktorého prijatí na základe zápisu podľa § 20 ods. 2 požiadal zákonný zástupca ...

17. V takto iniciovanom konaní potom prvostupňový orgán koná podľa ustanovení § 60 ods. 2 školského zákona: o prijatí dieťaťa na základné vzdelávanie rozhodne riaditeľ školy ... a § 5 ods. 3 písm. a) zákona o štátnej správe v školstve: riaditeľ základnej školy vykonáva štátnu správu v prvom stupni. Rozhoduje o prijatí žiaka do školy, ...

18. Konanie o prijatí žiaka prestupom je na rozdiel konania o prijatí žiaka na vzdelávanie iniciované písomnou žiadosťou zákonného zástupcu podľa § 31 ods. 1 školského zákona: v priebehu plnenia povinnej školskej dochádzky v základnej škole môže žiak základnej školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia prestúpiť do inej základnej školy. ...

19. V takto iniciovanom konaní následne rozhoduje prvostupňový orgán v súlade s § 31 ods. 1 školského zákona: O prestupe žiaka rozhoduje rozhodnutím o prijatí žiaka prestupom riaditeľ základnej školy, do ktorej sa žiak hlási ... A podľa § 5 ods. 3 písm. b) zákona o štátnej správe v školstve: riaditeľ základnej školy vykonáva štátnu správu v prvom stupni. Rozhoduje o prijatí žiaka prestupom.

20. Osobitnú pozornosť je nutné venovať tiež § 31 ods. 1 školského zákona, ktorý stanovuje: rozhodnutie o prijatí žiaka prestupom nie je rozhodnutím o prijatí žiaka.

21. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že rozhodnutie o prestupe bolo vydané v konaní odlišnom od konania, v ktorom bolo vydané prvostupňové rozhodnutie napadnuté správnou žalobou. Uvedené konanie bolo zároveň iniciované odlišným podaním žalobcu. Ustanovenie § 31 ods. 1 školského zákona okrem uvedeného výslovne ustanovuje, že v prípade rozhodnutia o prestupe a rozhodnutia o prijatí žiaka podľa § 5 ods. 3 písm. a) zákona o štátnej správe v školstve (t. j. prijatie žiaka na základné vzdelávanie), ide o dve odlišné rozhodnutia.

22. Nemožno preto dospieť k záveru, že prvostupňový orgán vydaním rozhodnutia o prestupe „odstránil namietaný protiprávny stav“, nakoľko rozhodnutie o prestupe nemá nijaký vplyv na správnosť či zákonnosť prvostupňového rozhodnutia. Nemožno dospieť ani k záveru, že by prvostupňový orgán „priznal chybu“, ktorú by sa snažil napraviť vydaním rozhodnutia o prestupe. Rozhodnutie o prestupe nemá nijaký vplyv na zákonnosť prvostupňového rozhodnutia, ktorá v dôsledku späťvzatia správnej žaloby nebola a už ani nebude preskúmaná.

23. Z dôvodov uvedených vyššie je preto nevyhnutné dospieť k záveru, že zastavenie konania procesne zaviniť výlučne žalobca späťvzatím správnej žaloby, preto mu v zmysle § 171 ods. 1 SSP nemali byť trov konania priznané.

V.

24. Podľa § 462 ods. 1 SSP ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec správne mu súdu na ďalšie konanie... Kasačný súd, pretože zistil dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku tohto uznesenia. Konanie o prestupe žiaka nie je pokračovaním predošlého konania, ktorým sa žiak domáhal prijatia na školu. To, že žiak bol na školu prijatý v rámci prestupu po neprijatí v predošlom konaní tak neznamená, že rozhodnutie dotýkajúce sa neprijatia žiaka v tejto veci je nezákonné. Úlohou správneho súdu v ďalšom konaní bude nanovo posúdiť vec v časti týkajúcej sa náhrady trov konania a po posúdení rozhodnúť na základe záverov vyjadrených v tomto uznesení.

25. Podľa § 467 ods. 3 SSP ak kasačný súd zruší rozhodnutie správneho súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, správny súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania. Podľa tohto ustanovenia o trovách kasačného konania rozhodne Správny súd v Košiciach.

26. Toto uznesenie prijal kasačný súd jednomyseľne.

Rozhodnutie o prestupe nemá nijaký vplyv na zákonnosť rozhodnutia o prijatí žiaka na základné vzdelávanie, ktorá v dôsledku späťvzatia správnej žaloby nebola preskúmaná a k jej prieskumu už ani nedôjde. Zastavenie konania tak procesne zaviniť výlučne žalobca späťvzatím správnej žaloby, preto mu v zmysle § 171 ods. 1 SSP nemali byť trovy konania priznané.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.